

יום טוב פרק רביעי ראש השנה

לה.

עין משפט גר מצוה

כז א מיי פ"ח מהל' תפלה ה' י טו"ע
 ח"כ ס' קנד ספי"א ועור
 ח"כ ס' מקלף:
 כז ב מיי פ"ג מהל' שופר ה' טו"ע
 ח"כ ס' מקלף ספי"ד ד ב"גה:
 כז ג מיי פ"ד מהלכות תפלה ה' י טו"ע
 ח"כ ס' ק:
 כז ד מיי פ"ו מהל' משילוח כ"ט ה"ח
 טו"ע ח"כ ס' קמ
 טע"ק כד:
 ע ה טור ח"כ ס' מקלף:

רבינו הגנאל

ואקשין א ימרו ליה לרבן גמליאל למה ליה לר' יוחנן למימר הלכתא כוותיה, לא אמרין הלכתא אלא היכא ופירקין. ואיכא פלוגתא. ופירקין רב תנמן בר יצחק מאן מודי ליה לרב גמליאל ר' מאיר וחסבין חולקין על זה ועל זה. דתנו רבנן בברכות של ראש השנה ויום הכפורים לבידר, אבל בכל השנה אין הלכה כרבן גמליאל. ומאי שנה ראש השנה ויום הכפורים מן השנה כולה, איליא משום (דכח') [דנפישין] בהו קראי, והן עשר מלכויות עשר וברוכות עשר ופירות, והאמר רב הגנאל אמר רב כיון שאמר ובתורתך כתוב לאמר שוב אינו צריך להזכיר הפסוקין, אלא משום דאורייתא ברכות. כלומר בכל שבת ומועד מהפליגין שבע ובאלו מתפללין [ותשען]. אמר ר' אלעזר לעולם סדיר אדם תפלתו ואחר כך תפלה. ואמר ר' אבא מסתברא בברכות של ראש שנה ושל יום הכפורים ושל פרקים, אבל של כל השנה כולה לא. וכן סוגיא דשמעתא. אמר רב אחא בר רב עיריא אמר ר' שמעון חסידא פוטרי היה רבן גמליאל אפילו עם שבשדות כול'. ואסיקא אלא כי אתא רבין אמר ר' יעקב בר אידי אמר ר' שמעון חסידא לא פטר רבן גמליאל אלא עם שבשדות ושמעון חסידא פטר רבן גמליאל אלא עם שבשדות ושמעון חסידא פטר רבן גמליאל אלא עם שבשדות והן גנוסין שאין יכולין לבא. אבל הני דשיכחי בעיר ולא אתו לא פטר להו רבן גמליאל. וישראל רבן גמליאל אומר שליח ציבור מוציא את הריבם דצפורין בשם ר' יוחנן הלכתא כרבן גמליאל באלין תקנתא והא שישנן שם מראש התפלה. הדרן עלך ר"ש של ר"ח סליקא פירוש רבינו הגנאל מסכת ראש השנה. תהלה לשובן מעונה

איליא משום דנפיש. פירש צונטרס דליכא דמוספי ר"ח וראש השנה ומלכויות וזכויות ושופרות כיון שאמר ובתורתך כתוב לאמר כיון שאמר נעשה ונקריב לפניך כמלות ראוך כמו שכתבת עלינו בתורתך אין לריך לומר מקראות המוספין וצטט רבותיו פירש להא דרז מנאל במלכויות וזכויות ושופרות וקשה הא דלא כרבנן ודלא כר' יוחנן בן נורי דתנן (לעיל זב). אין פומתין מעשרה מלכויות כו' ור"ח פירש דאפסוקי דמלכויות וזכויות ושופרות קאי והיכא דהתמיל פליגי דלא יפחות למר כדאית ליה ולמר כדאית ליה אצל יכול לפטור עצמו לגמרי ע"י בתורתך כתוב לאמר אצל מקראות של מוסף רריך להזכיר ועולם שהם במקום הקרבויות אצל מוסף דריש לו אין רריך להזכיר כר"ה אלא שר לו כמה שאמר מלכד עולת החדש ומנחתה שזה נכלל כל מוספי ר"ח העולות וכדי להזכיר גם השעיר שהוא מטעם יאמר ושני שעירים לכפר ושני תמידים כהלכתא ז:

הדרן עלך יום טוב

וסליקא לה מסכת ראש השנה

ובתורתך כתוב לאמר שוב אינו צריך אמר ר"א לעולם יסדיר אדם תפלתו ואח"כ יתפלל אמר רבי אבא במסתברא מילתיה דר' אלעזר בברכות של ר"ה ושל יוה"כ ושל פרקים אבל דכל השנה לא אינו רב יהודה מסדר צלותיה ומצלי שאני רב יהודה כיון דמתלתין יומין לתלתין יומין הוה מצלי כפרקים דמי אמר רב אחא בר עיריא אמר רבי שמעון חסידא פוטרי היה רבן גמליאל אפילו עם שבשדות ולא מיבעיא הני דקיימי הכא אדרבה הני אניסי הני לא אניסי דתני אבא בריה דרב בנימין בר חיאי יעם שאחורי כהנים אינן בכלל ברכה אלא כי אתא רבין אמר רבי יעקב בר אידי אמר רבי שמעון חסידא הלא פטר רבן גמליאל אלא עם שבשדות מ"ט משום דאניסי במלאכה אבל בעיר א לא:

הדרן עלך יום טוב וסליקא לה מסכת ראש השנה

הגהה זו שייכה לעיל דף ק"ע א"ב

הכי גרסין הלכה זו בפרק ראשון (דף יא): בראשונה עד שלא הניח רבינו וכן נספרי רומים וכן הברייתא נסדר עולם וכן עיקר בשנת שש מאות שנה לחיי נח נחשד השני שבשעה עשר יום אחדש ביום הזה נקעו כל מעינות תהום רבה וארצות השמים נפתחו ר"א אומר אותו היום י"ז במרחשון היה יום שזמל כימה שוקע ומעיעות מתמעטין ומתוך ששינו מעשיהם שניה הקב"ה עליהם מעשה בראשית והעלה מזל כימה ביום ונטל שני כוכבים ממנה והביא מבול לעולם. ר' יהושע אומר אותו יום שבעה עשר באייר היה יום שזמל כימה עולה ביום ומעיעות מתגברין ומתוך ששינו את מעשיהן שניה הקב"ה עליהם מעשה בראשית ונטל שני כוכבים ממנה והביא מבול לעולם. בשלמא לר' יהושע היינו דכתיב שני אלף לר"א מאי שני שני לדין בשלמא לר"א היינו דשניה אלף לר' יהושע מאי שניה שניה כדכר חסדא. והכין פירושה שנים עשר מזלות קבועין בגלגל ששה מהן למעלה מן הקרקע וששה למטה כשזה עולה מן הקרקע מזל אחד מצדו שנגדו שוקע צקרקע בניסן מעיק גדי' למעלה בזליה עש"ט פס"ב למטה לאור הנוקד מתחיל טלה לעלות מן הקרקע ומאזנס לשקוע לסוף שנה ראשונה טלה כולו עולה ומאזנס כולו שוקע בארץ שניה שור עולה ועקרב שוקע שלישי תאומים עולה קשת שוקע וכן עושין כל ימי ניסן י"ב מזלות מנגלגין את העולם פעמים צין (ג) ביום וצין בזליה צביר שור עולה בשעה ראשונה של יום ועקרב שוקע שניה תאומים עולה קשת שלישי שוקע עולה גדי שוקע וכן מנגלגין עד תשלוס כל המזלות ומחזין חליה פעמים צין היום והלילה וכן עושין השנים עשר מזלות לשנים עשר חדשים לקיון תאומים עולה מן הקרקע בתחילת היום לתמון סרטון לאז אריה לאולל בתולה לתשרי תאומים למרחשון עקרב וכן כולם כימה הוא שור ר"א אומר אותו היום שבעה עשר במרחשון היה יום שזמל כימה שוקע ביום כשימה שהוא שור עולה כנר התחילה חמה לנטות למערב חוה שקיעתו של כימה שלשעה שביעית של יום עולה שור מן הקרקע שרי שעה ראשונה של מרחשון עקרב עולה מן הקרקע שניה עולה קשת שלישי גדי רביעית גדי רביעית דלי תמימת דגים ששית טלה שביעית שור ושבשיעית חמה מתחלת לשקוע לזד מערב ומעיעות מתמעטין מתחמת הלינה והרוחות ר' יהושע אומר אותו היום שבעה עשר באייר היה יום שזמל כימה עולה מן הקרקע בשעה ראשונה של יום ומעיעות מתגברין שבאותו זמן לא חמה ולא יזנה להמעיעין בשלמא לר' יהושע היינו דכתיב שני האי חדש השני היינו אייר שחרי מנינו ניסן נקרא ראשון ראשון הוא לחדשי השנה אלף לר"א דלאמר במרחשון היכן מנינו תשרי שנקרא ראשון לדין מראשית השנה היינו תשרי שנקרא ראשון לעיל והוא ליה מרחשון שני בשלמא לר' (א) יהושע היינו דשניה שלל זמנו של כימה לעלות מן הקרקע עד שעה שביעית ועלה מזל כימה בתחילת היום כדי לעשות צו ארצות ולשפוך עליהן המבול דרך הארצות למחר עליהן פורעניות ועוד שינוי אחר שבשאר שנות העולם מעיעיות מתמעטין צוה הזמן ועשיו נתרבו אלף לר"א מאי שניה אין כאן שני לא במזל כימה ולא בתגבורת המעינות שניה כדכר חסדא:

(א) שנת קו' וש"ט,
 (ב) סוטה לח: א (ג) פ"י
 א"ן ש"ך מילין עד דלאו
 לני כמשתא ושטען שפ"ך
 מתחלה ועד סוף כ"כ
 הר"ף וע"ש כר"י, ד (ד) פ"י
 מוס' לעיל ח: ד"ה שהחש
 ומוס' ב"ה טו. ד"ה ארבו
 ומוס' עירובין מ"ה ד"ה
 וכו' (ה) ובס"פ: ה' הקדוש,

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה והלכה כו' כרבן גמליאל כן דמשמע: (ב) בה"ג ה"ג כו' פעמים צין היום וצין הלילה כמ"ר: (ג) בא"ד בשלמא לר' אלעזר היינו דשניה וכו' אלא לר' יהושע מאי שניה:

הגהות הגר"א

[א] גמלא דאורייתא (ברכות) תו"מ:

מוסף רש"י

עם שאחורי כהנים אינן בכלל ברכה. שאין הכנה משנה עליהם לעקור רגליהם ולכל לפי הכהנים ליות מנצבים פנים כנגד פנים כד, הלק ארנס בכלל ברכה כדלמרינן כה תנכרו פנים כנגד פנים (טושה לה). הדרן עלך מסכת ראש השנה